

Jana Horváthová

Rodné jméno a příjmení: Jana Holomková

Národnost: česká, romská

Datum narození: 22. března 1967

Místo narození: Brno

Sociální zařazení: Jejím dědečkem byl Tomáš Holomek, první romský právník v Československu. K lásce k dějinám ji ovšem nasměroval spíše otec Karel Holomek, publicista a vzděláním strojní inženýr, a matka Marta Lahodová, pracovnice Moravské galerie. Jako malá vnímala atmosféru normalizace a velmi jí imponoval její strýc, disident Milan Šimečka. Je vdaná za kardiochirurga Vladimíra Horvátha, se kterým se potkala v Brně při zakládání Romské občanské iniciativy. Mají spolu tři dcery. Prací v Muzeu romské kultury doslova žije, ale ráda také cestuje po památkách a věnuje se ochotnickému divadlu.

Akademické působení

V roce 1985 maturovala na gymnáziu na Slovanském náměstí v Brně. K zájmu o umění a dějiny ji přivedli už rodiče a její humanitní zaměření se na gymnáziu ještě prohloubilo. S láskou vzpomíná zejména na třídního učitele, básníka Víta Slívu, a latinářku Věru Markovou. Poté nastoupila ke studiu historie, které v roce 1990 dokončila a získala titul PhDr. Její budoucí badatelské zaměření a kariéru nasměroval profesor Ctibor Nečas, přední odborník na dějiny Romů. Zpočátku se Horváthová snažila svůj romský původ spíše skrývat, ale právě studium Romů jí pomohlo k přijetí vlastní identity. Absolvovala práci *Integrace a asimilace svato-bořických Romů* (1990).

Na brněnskou filozofickou fakultu se vrátila o tři roky později. Studovala muzeologii a v roce 1997 studium úspěšně zakončila prací *Vznik, vývoj a současný stav muzeálního myšlení v romském etniku u nás*. Na univerzitě také později učila. Mezi lety 2004–2008 pro Kabinet informačních studií FF MU vedla kurz Úvod do romistiky a od roku 2013 zajišťuje pro historické a muzeologické pracoviště odbornou praxi v Muzeu romské kultury a také přednáškový cyklus z dějin a kultury Romů. Pedagogicky působila také na Univerzitě Palackého v Olomouci.

V současnosti dále studuje doktorské studium na Historickém ústavu FF MU – tématem její disertační práce je *Duchovní a hmotná kultura původních Romů u nás ve vzpomínkách pamětníků*. Z jejích odborných prací můžeme uvést řadu publikací či katalogů k výstavám Muzea romské kultury (nověji např. *Poklad Romů – Amare Somnaka. Tajemství romského šperku*, 2017), několik příruček a kapitoly v učebnicích (*Kapitoly z dějin Romů. Identity v konfrontaci – učebnice a metodická příprava*, 2002) a také odborné články. Z dalších prací lze zmínit např. *Kdo byli čeští Romové* (2000) či *Utrpení Romů v době druhé světové války* (2003).

Ocenění vědeckou komunitou

V letech 2001–2004 byla členkou Vědecké rady Masarykovy univerzity. Je členkou redakční rady odborného romistického časopisu *Romano Džaniben* a je také odpovědnou redaktorkou periodika *Bulletin MRK*. Mezi lety 1999 a 2003 byla členkou redakční rady *Romano hangos/Romský hlas*. V rámci MRK také pořádá řadu seminářů a konferencí.

Profesní působení a veřejná činnost

Už od mládí pracovala v oboru historie jako průvodkyně na zámcích. Po listopadu 1989 se angažovala v Romské občanské iniciativě v Brně, ale podle vlastních slov rychle pochopila, že se do politiky nehodí, a vrátila se k odborné práci. V roce 1991 stála u zrodu Muzea romské kultury, jehož ředitelkou je od roku 2003.

Sbírky pro muzeum se začaly shromažďovat již od roku 1969, ale vlastní muzeum mohlo vzniknout až po revoluci. Všechny nově zakládané romské politické strany a hnutí měly ve svých programech a plánech založení muzea Romů. Skupina přátel Jany Horvátové, Karel Holomek, Bartoloměj Daniel a Eva Davidová, vytvořili spolu s ní na jaře roku 1991 Společnost pro založení Muzea romské kultury. Od roku 2000 muzeum sídlí na současné adrese a od roku 2005 je příspěvkovou organizací ministerstva kultury.

Pro Janu Horváthovou představuje Muzeum romské kultury více než práci. Potřeba odborné kvalifikace ji přivedla ke studiu muzeologie. Pro muzeum připravila výstavy jako *Svět očima Romů* nebo *Poklad Romů* a spolu-podílela se na výstavě *Hledání domova* (pro MZM). V MRK soustavně pracuje na stálé expozici a navrhla vzhled většiny sálů. V roce 2018 převzalo MRK pod jejím vedením do správy památníky v Hodoníně u Kunštátu a také v Letech u Písku.

Podílela se na realizaci projektu nahrávek romských pamětníků 2. světové války pro Memorial Holocaust Museum ve Washingtonu. Dlouhodobě také spolupracovala s Českou televizí jako odborná poradkyně a scenáristka dokumentárních filmů (např. *Cikánské otázky*, *Margita a Lenka*, cyklus *Děti okamžiku*). Je členkou Rady vlády pro národnostní menšiny, nyní jako institucionální člen za MRK. Přednáší dějiny Romů a specifika romské menšiny pro lékaře, zdravotnický personál a styčné důstojníky pro národnostní menšiny u policie. Od roku 2010 je také členkou poroty Geny Františka Kriegla.

Evaluace

Známá historička a muzeoložka, která se dlouhodobě věnuje dějinám Romů. Spoluzakladatelka a v současnosti také ředitelka Muzea romské kultury.

Ohlasy

Janu Horváthovou znám již od dětství. Naše matky byly kolegyněmi v Moravské galerii, a tak nás oba v zájmu o umění a historii formovaly exkurze Moravské galerie. Později jsme se s Janou setkali jako vysokoškolští spolužáci na historii a také na dějinách umění. Už tehdy bylo zřejmé, že osobnost Jany Horváthové v sobě zahrnuje nejen talent historičky a historičky umění, ale také kultivovaný projev a zájem o společenské dění. Mnohé z debat přelomu osmdesátých a devadesátých let probíhaly na uměleckohistorických seminářích – brigádách na hradě Bukově u Dolní Rožinky, pořádaných Zdeňkem Kudělkou. Myslím, že při jedné z takových diskusí Jana začala uvažovat o svém budoucím odborném zaměření a potažmo i o svém profesním uplatnění. \ [Tomáš Knoz](#)

Znám ji skoro dvacet let a za tu dobu jsem nezažil, že by nebyla připravena nebo nachystána. Je poctivá, puntičkářská, chce mít vše v pořádku a pod kontrolou. To vše proto, že je velmi zodpovědná. \ [Jan Šárský](#)

Jana Horváthová hoří pro svou profesi. A kdo hoří, ten také zapaluje. Intenzita její práce pro Muzeum romské kultury, pro romské etnikum, pro jeho pozvednutí a zapojení do většinové společnosti je obdivuhodná a její nadšení je nakažlivé. \ [Alena Křížová](#)

Prameny a literatura

HOLECOVÁ, Simona. *Vítězství nad studem Jany Horváthové* [online]. 2006. [cit. 6. července 2018]. Dostupné z: <<https://zpravy.aktualne.cz/vitezstvi-nad-studem-jany-horvathove/r-i:article:200081/?redirected=1529570863>>.

Jana Horváthová: „Lidé nemají potuchy, jak to bylo s Romy za války“ [online]. [cit. 6. července 2018]. Dostupné z: <<https://www.phil.muni.cz/o-nas/nasi-absolventi/jana-horvathova>>.

Osobní rozhovor s Janou Horváthovou (21. června 2018).